

Univers Pedagogic

14 (897),
4 aprilie 2024

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

pro

„Învățăm împreună!” – campanie națională de promovare a educației incluzive

Ministerul Educației și Cercetării și UNICEF Moldova lansează campania națională „Învățăm împreună”, care are scopul de a promova educația incluzivă și importanța acesteia pentru copiii cu dizabilități și cerințe educaționale speciale

Campania „Învățăm împreună” va aduce în prim-plan istoriile unor copii cu cerințe educaționale speciale, care s-au integrat sau sunt în proces de integrare în școli, ajutați de părinți, colegi, profesori, cadre de sprijin și alte persoane din comunitate. De asemenea, în cadrul campaniei, în instituțiile de învățământ din țară vor fi organizate mai multe evenimente de informare și conștientizare cu genericul „Luna incluziunii”. Elevii și profesorii vor discuta despre importanța accesului la educație pentru toți copiii, inclusiv pentru cei cu cerințe educaționale speciale. În paralel, va fi lansat un concurs de desene și unul de eseuri, în cadrul cărora copiii vor putea prezenta cum văd ei incluziunea, pornind de la sintagma „Învățăm împreună!”. Cele mai bune materiale vor fi promovate și premiate.

Totodată, subiectul incluziunii va fi discutat în cadrul a 15 evenimente publice, care vor fi organizate în diferite raioane ale țării și care vor întruni reprezentanți ai MEC, UNICEF, autorităților publice locale și instituțiilor responsabile de incluziune la nivel local, Centrului Republican de Asistență Psihopedagogică, ONG-urilor locale sau naționale care au tangență cu acest subiect.

„Este de datoria noastră, a tuturor, să asigurăm accesul tuturor copiilor, inclusiv al celor cu cerințe educaționale speciale, în instituțiile de învățământ din țara noastră. În ultimii ani s-au făcut eforturi în acest sens, dar mai avem mult de lucru la capitolul incluziunea copiilor cu dizabilități severe și a copiilor cu CES în grădinițe. Ministerul în acest an va dota instituțiile de învățământ cu dispozitive asistive, va organiza instruire pentru profesori, va revizui formula de finanțare în încercarea de a ameliora situația în domeniul educației incluzive”, susține Dan Perciun, ministrul Educației și Cercetării.

„Incluziunea oferă beneficii tuturor elevilor, nu doar celor cu dizabilități și cerințe educaționale speciale. Promovarea incluziunii și a diversității încurajează o cultură a empatiei și a înțelegerii în școală.

Pe măsură ce elevii interacționează cu colegi din medii diferite, aceștia manifestă compasiune și respect pentru perspectivele și experiențele altora”, menționează Maha Damaj, reprezentantă UNICEF în Republica Moldova.

Campania „Învățăm împreună” își propune să contribuie la creșterea gradului de conștientizare a dreptului fiecărui copil de a avea acces la educație și la schimbarea atitudinii societății față de copiii cu dizabilități și cerințe educaționale speciale. În prezent, doar unul din trei adulți ar accepta prezența copiilor cu dizabilități în aceeași clasă cu copiii lor, potrivit datelor Studiului Percepțiilor și Atitudinilor Egalității în Republica Moldova. În același timp, în cadrul unor Focus Grupuri, desfășurate de CBS AXA, copiii cu dizabilități și cerințe educaționale speciale susțin că sunt ignorați, stigmatizați și nu se bucură pe deplin de dreptul lor la educație, iar părinții copiilor tipici menționează că educația copiilor lor va avea de suferit dacă în clasă cu ei se va afla un copil cu dizabilități.

Conform datelor Centrului Republican de Asistență Psihopedagogică, în anul 2022, din numărul total de 460.835 de copii încadrați în grădinițele și școlile din Republica Moldova, 11.766 reprezintă copiii cu cerințe educaționale speciale. Totodată, din 10.628 de copii cu dizabilități, doar 5.753 sunt incluși în instituții preșcolare și școlare.

Campania „Învățăm împreună” este lansată în contextul implementării Programului de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2023-2027.

UPSC – gazda atelierelor de securitate online și robotică educațională

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a organizat o activitate educativă în domeniul securității online și roboticii pentru elevii claselor primare.

Evenimentul a avut loc în incinta Facultății de Fizică, Matematică și Tehnologii Informaționale a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău. A fost o ocazie deosebită pentru elevii din trei clase diferite să își îmbogățească cunoștințele și să se familiarizeze cu conceptele de securitate online și cu lumea fascinantă a roboticii.

La această activitate au participat cu entuziasm și curiozitate elevii claselor a IV-a „D” (învățătoare Rodica Plugari), a III-a „A” (învățătoare Oana Donciu) și a II-a „B” (învățătoare Olesia Dumbravă) de la Instituția Publică Liceul Teoretic cu Profil de Arte „Mihail Berezhovschi”.

Elevii au fost întâmpinați cu un cuvânt de salut de către decanul Facultății de Fizică, Matematică și Tehnologii Informaționale, dr. conf. univ. Andrei Braicov, care i-a informat despre misiunea universității și importanța educației în domeniul științelor exacte și a tehnologiei. Dr. Andrei Braicov a subliniat angajamentul universității față de educația de calitate, inovatoare și orientată spre un viitor prosper, precum și rolul crucial pe care îl au tinerii în dezvoltarea societății.

Îndrumați de către dr. conf. univ. Tatiana Veverița și dr. conf. univ. Natalia Lupașco, elevii au participat la o serie de activități interactive și educaționale despre securitatea online. Aceștia au învățat modalități de protecție a datelor personale și de navigare sigură pe Internet, într-o manieră accesibilă și adaptată nivelului lor de înțelegere.

Pe lângă aspectele legate de securitatea online, elevii au fost familiarizați cu lumea fascinantă a roboticii. Dr. Tatiana Veverița și dr. Natalia Lupașco au prezentat diferite tipuri de roboți și au demonstrat modul în care aceștia pot fi utilizați în diverse domenii - de la industrie până la asistență medicală sau educație.

Evenimentul a fost primit cu mare interes și entuziasm de către elevi, aceștia fiind captivați de subiectele abordate și de modalitățile interactive de predare.

Această activitate a reprezentat o oportunitate valoroasă pentru elevii de a-și dezvolta competențele digitale și de a înțelege importanța securității online în era digitală. De asemenea, a oferit o perspectivă nouă și incitantă asupra lumii roboticii și a potențialului acesteia în societatea contemporană.

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” își exprimă recunoștința față de toți participanții și organizatorii acestei activități și își reiterează angajamentul de a promova educația de calitate și inovatoare pentru tinerii din Republica Moldova.

UNICEF și PNUD vor îmbunătăți calitatea educației în școlile din Moldova

UNICEF și PNUD, cu susținerea financiară a Uniunii Europene și în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării, lansează programul „Promovarea educației de calitate și a oportunităților de învățare pe parcursul vieții pentru toți”. Inițiativa își propune să contribuie la fortificarea sistemului de învățământ și la crearea unui mediu modern și incluziv pentru toți copiii.

Prezent la evenimentul de lansare „Reinventăm educația: O școală modernă pentru fiecare copil”, ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciun, a vorbit despre importanța asigurării accesului la educație pentru toți copiii, precum și despre contribuția esențială

a UE și a partenerilor de dezvoltare în acest proces.

„Apreciem deschiderea partenerilor care au conceptualizat acest proiect, reieșind din prioritățile MEC, și au avut flexibilitatea de a susține ceea ce urmează să se întâmple în educație în următorii 2-3 ani. Sunt câteva

elemente-cheie pe care le va aborda proiectul și care ne va ajuta să consolidăm sistemul nostru educațional”, a menționat Dan Perciun, făcând referire la implicarea proiectului în crearea rețelei școlilor model, formarea rețelei de mentori naționali în cadrul INEL și la proiectarea didactică. „Nu pot să nu

menționez importanța colaborării strategice pe care o avem cu UE, în special în contextul obținerii statutului de țară candidat și obținerii negocierilor de aderare cu UE. Modelul de societate pe care noi vrem să îl construim începe din școală, se construiește prin intermediul implicării dumnea-

voastră, a mesajelor și modelelor pe care le transmiteți în instituțiile de învățământ”, a mai declarat ministrul.

Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova, Janis Mazeiks, a subliniat suportul Uniunii Europene pentru dezvoltarea sistemului de învățământ.

„De peste un deceniu UE este un partener strategic pentru dezvoltarea sectorului educațional din Moldova. Astăzi, mai mult ca oricând, educația și competențele se află în centrul cooperării dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova în cadrul procesului de integrare europeană pe care Moldova l-a întreprins de la obținerea statutului de țară candidată în 2022”, a declarat Janis Mazeiks, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova.

(Continuare în pag. 2)

USAID: Stagii plătite în sectorul energetic pentru 30 de tineri

De stagii plătite în cadrul mai multor organizații importante din sectorul energetic vor beneficia 30 de tineri absolvenți în sfere precum tehnologiile informaționale (IT), ingineria, economia, dreptul, comunicarea. Acestea vor fi oferite prin Programul de stagii în energetică „Tinerii de azi – viitorul energiei de mâine”, o inițiativă susținută de Agenția USAID și Ambasada Marii Britanii la Chișinău, fiind implementată prin intermediul Proiectului USAID Securitatea Energetică a Republicii Moldova.

Obiectivul major al programului vizează consolidarea capitalului uman în sectorul energetic, prin atragerea unor tineri responsabili și cu adevărat profesioniști. Ei vor avea posibilitatea pe parcursul unei jumătăți de an să beneficieze de

stagii plătite în cadrul unor structuri statale sau companii publice și private renotabile din sectorul energetic, cum ar fi: Ministerul Energiei, Centrul Național pentru Energia Durabilă (CNED), Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Moldelectrica, Energo-com, Termoelectrica, Term.md, RED-Nord, CET-Nord, Fee-Nord, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică din Moldova (ANRE).

Astfel, timp de șase luni stagiarii li se va oferi oportunitatea de a obține cunoștințe practice, de a-și îmbunătăți abilitățile tehnice și de a interacționa cu profesioniști veritabili din sectorul energetic. Pe finalul stagiunii, fiecare tânăr absolvent va intra în posesia unui certificat oficial de atestare, beneficiind și de o bursă lunară.

Este de menționat că exercițiul se va desfășura în perioada aprilie-septembrie curent. Reamintim că în anul 2023, peste 70 la sută dintre tinerii care au participat la programul de internship au fost angajați cu normă întreagă la diferite instituții și companii, în urma absolvirii unei runde similare de stagiu.

Cor. UPP

Francofonia la ea acasă!

La Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” a devenit o tradiție frumoasă organizarea Zilelor Francofoniei în fiecare an, în luna martie. Și în acest an, la sfârșit de săptămână, după eforturi considerabile, UPSC a găzduit un eveniment important pentru studenți, elevi și profesori din toată țara. Ceremonia de închidere a Zilelor Francofoniei 2024 și festivitatea de premiere a câștigătorilor au avut loc în incinta „Clasei Viitorului”. După o lună plină de activități, Oficiul Național al Agenției Universitare a Francofoniei în Republica Moldova și-a desemnat tinerii câștigători vorbitori de limba franceză, care au participat activ la diferite concursuri pe parcursul Lunii Francofoniei.

Claudia Vișan, șefa Biroului Național al Agenției Universitare a Francofoniei în Republica Moldova, ne-a comunicat că Gala Premiilor a reunit toți studenții de la universitățile membre ale Agenției Universitare a Francofoniei, elevi din licee, clase bilingve și elevi din instituții de învățământ profesional tehnic. Pe parcursul întregii luni martie, au fost organizate peste 90 de activități cu sprijinul AUF, Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu” din Chișinău, Ambasadei Canadiene pentru România și Republica Moldova, precum și al Ambasadei Franceze. De asemenea, parteneri ai evenimentului au fost Direcția Generală Tineret și Sport Chișinău.

Participanții au fost provocați să participe la o varietate mare de activități în cadrul Lunii Francofoniei - atât concursuri, cât și mese rotunde, conferințe științifice, dezbateri etc.

Unul dintre concursurile organizate de către Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, intitulat „Cercetarea mea în 180 de secunde”, presupunea ca tinerii să-și prezinte teza de cercetare pe înțelesul unui public profan, într-un timp limitat de 180 de secunde.

Natalia Celpan-Patic, lector la UPS „Ion Creangă”, doctorandă și

responsabilă de CEF (Centrul de Angajabilitate Francofon) și proiecte francofone, a subliniat importanța acestor concursuri și evenimente organizate de către AUF și partenerii săi. Ea a menționat că aceste activități sunt extrem de binevenite, iar colaborarea dintre Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” și AUF este strânsă și de lungă durată. Datorită angajamentului studenților în proiectele francofone, ei se află într-o poziție privilegiată pentru a beneficia de oportunități semnificative. Pe lângă premiile stimulative, aceștia au posibilitatea de a experimenta mobilitatea internațională, având șansa de a călători în Franța, descoperind Parisul sau participând la prestigiosul Festival al Studenților Francofoni. Aceste experiențe le permit să-și dezvolte și să-și pună în valoare competențele francofone într-un cadru multicultural și inspirator. În ceea ce privește concursul Zilelor Francofoniei, de la Catedra de Filologie Romanică și Germanică din cadrul UPSC, la el au participat în jur de 30 de studenți, aceștia fiind răsplățiți cu numeroase premii. Tinerii și-au demonstrat talentele în diverse concursuri științifice și de creație și au rămas încântați de experiență, sperând la noi oportunități de colaborare cu

Agenția Universitară a Francofoniei. Cristina Marari, studentă în anul IV la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, urmează programul de studii în limba franceză și limba engleză. Ne-a împărtășit că a beneficiat de numeroase oportunități, una dintre ele fiind participarea sa la Festivalul Studenților Francofoni din Podgorica, Muntenegru. De asemenea, ia parte la toate evenimentele organizate în cadrul CEF (Centrul de Angajabilitate Francofon) al UPSC.

Pentru a motiva eforturile lor deosebite, tinerii câștigători de limbă franceză au fost recompensați cu diplome și premii bănești. Peste 80 de premii au fost oferite laureaților Journées de la Francophonie 2024 de către AUF și partenerii săi.

Bilanțul activităților desfășurate în cadrul Zilelor Francofoniei 2024 reflectă un angajament profund față de promovarea francofoniei și încurajarea învățării limbii franceze. Aceste evenimente au oferit o platformă valoroasă pentru schimbul de idei, stimulând creativitatea și dezvoltând abilitățile lingvistice ale participanților. Continuarea acestor eforturi este esențială pentru consolidarea legăturilor culturale și lingvistice în comunitatea noastră.

Elevii premiați, care au luat parte la concursurile desfășurate, ne-au comunicat că acum sunt mai motivați ca oricând să devină studenți la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine.

În final, Claudia Vișan a mulțumit Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, „Clasei Viitorului” pentru primirea călduroasă, precum și tuturor partenerilor acestui eveniment important, care își propune să motiveze tinerii să învețe limba franceză și să contribuie la strălucirea francofoniei.

Menționăm că la eveniment au participat ambasadorul Franței în Republica Moldova, Graham Paul; Ludmila Armașu-Canțar, vicerector, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”; Narcis Afrăsinei, director adjunct, Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu” din Chișinău; Daniela Muncă-Aftenev, manager parteneriate, Direcția Generală Educație, Tineret și Sport a Consiliului Municipal Chișinău.

Silvia ȚURCAN

UNICEF și PNUD vor îmbunătăți calitatea educației în școlile din Moldova

(Continuare din pag. 1)

Cu un buget total de 10 milioane de euro, programul va îmbunătăți competențele digitale ale cadrelor didactice, va sprijini dezvoltarea resurselor educaționale digitale și va crea Platforma de Resurse Educaționale Deschise. Din cele 35 de școli model selectate de Guvernul Republicii Moldova, 10 au fost alese de Uniunea Europeană, UNICEF și PNUD pentru a fi renovate și dotate cu echipament modern, pentru a crește accesul la educație de calitate a elevilor, în special din mediile defavorizate.

Școlile selectate vor promova dezvoltarea competențelor STEEAM (Știință, Tehnologie, Inginerie, Arte, Antreprenoriat, Matematică) și vor fi asigurate cu autobuze școlare, pentru a facilita accesul elevilor din zonele rurale. În plus, vor fi organizate activități de orientare profesională pentru a contribui la îmbunătățirea legăturii dintre învățământul general și piața muncii.

Ca parte a angajamentului continuu de a moderniza mediile de învățare și de a dota elevii cu abilitățile necesare în era digitală, UNICEF va sprijini digitalizarea în aceste școli

și va oferi suport în reconfigurarea sistemului de dezvoltare profesională pentru profesori și manageri școlari.

De asemenea, UNICEF va sprijini Ministerul Educației și Cercetării pentru a asigura accesul echitabil la educație pentru toți copiii, inclusiv pentru copiii cu cerințe educaționale speciale. În context, vor fi procurate tehnologii asistive, iar profesorii și cadrele didactice de sprijin vor fi instruiți cu privire la utilizarea acestora. Totodată, infrastructura școlară va fi ajustată

pentru a spori accesibilitatea pentru fiecare copil.

„Incluziunea aduce beneficii tuturor elevilor, nu doar celor cu cerințe educaționale speciale. Pe măsură ce societatea devine tot mai interconectată și globalizată, importanța pregătirii elevilor pentru a se dezvolta în medii diverse și multiculturale devine tot mai importantă. Prin urmare, accentul pe incluziune și diversitate în cadrul sistemului educațional nu este doar o tendință temporară, ci un aspect fun-

damental al pregătirii elevilor pentru succesul în secolul XXI”, a menționat Maha Damaj, Reprezentanta de Țară UNICEF în Republica Moldova.

PNUD va îmbunătăți mediul de învățare în cele 10 școli selectate prin renovarea laboratoarelor și a spațiilor STEEAM, va achiziționa autobuze școlare și echipamente TIC. Totodată, vor fi dezvoltate resurse educaționale digitale, în timp ce profesorii și managerii școlilor vor fi instruiți pentru a-și fortifica capacitățile pentru a asigura e-transformarea în educație. PNUD va sprijini și consolidarea comunicării dintre sectorul educațional și piața muncii prin activități de orientare în carieră. Pentru a îmbunătăți competențele digitale generale ale cetățenilor și pentru a avansa pe agenda digitalizării, PNUD va acorda suport în dezvoltarea și pilotarea Programului național de competențe digitale pentru adulți.

„Echipa PNUD Moldova este mândră să colaboreze cu Uniunea Europeană și UNICEF la implementarea acestui proiect. Acesta corespunde misiunii noastre de bază - de a promova dezvoltarea umană prin consolidarea educației, ceea ce va contribui la crearea oportunităților,

pentru ca toți oamenii să se autorealizeze. De aceea, de-a lungul anilor, ne-am angajat să sprijinim inițiativele în domeniul educației generale și profesionale și al învățării pe tot parcursul vieții. Contribuția noastră la această inițiativă include modernizarea infrastructurii școlare, furnizarea de resurse TIC moderne, abilitarea profesorilor și a managerilor școlari în domeniul digitalizării. Alături de partenerii noștri, ne angajăm să ne implicăm pe deplin în crearea unui mediu școlar unde fiecare copil își poate dezvolta pe deplin potențialul”, a adăugat Daniela Gasparikova, Reprezentantă rezidentă PNUD în Republica Moldova.

Programul „Promovarea educației de calitate și a oportunităților de învățare pe parcursul vieții pentru toți” marchează angajamentul Uniunii Europene, Ministerului Educației și Cercetării, UNICEF și PNUD pentru transformarea sistemului de învățământ general și construirea unui viitor mai prosper pentru toți copiii. La evenimentul de lansare au participat peste 100 de profesori și directori de școală, reprezentanți ai Institutului Național pentru Educație și Leadership (INEL), precum și ai Centrului Republican de Asistență Psihopedagogică.

Anna Brumărel: „Pentru a forma generațiile tinere, ale timpurilor de mâine, noi, dascălii, în primul rând, trebuie să ne înnoim odată cu ele”

Anna Brumărel este directoare a Liceului Teoretic „Mihai Eminescu” din s. Sudarca, r-nul Dondușeni. Printre multe realizări ale colectivului de profesori și elevi din instituție, s-a remarcat și faptul că o elevă, Victoria Banu, a câștigat un premiu la concursul privind Moldova Europeană. S-a distins și prin nominalizarea la titlul de „Eleva Anului”.

– Stimată dnă Brumărel, în instituția condusă de Dvs. se atestă an de an o sporire a nivelului de cunoștințe al elevilor. Care este meritul colectivului de profesori în acest domeniu?

– Succesele Valeriei Banu sunt rezultatul unui parteneriat fructuos!

Este meritul colectivului de profesori care se străduiește să cultive cunoștințe trainice elevilor, punând la dispoziția lor informații utile și interesante, modelând cu răbdare și sărguință mii de mlădițe pentru viitor.

Valeria este o elevă silitoare, cu un simț deosebit al responsabilității, capabilă să se încadreze în mai multe activități. Părinții ei sunt cei care o susțin în toate și creează condiții necesare pentru ca Valeria să obțină rezultatele dorite.

– Liceul Dvs. poartă numele marelui poet al neamului, Mihai Eminescu. Prin ce acțiuni consemnați acest eveniment?

– „Al meu nume o să-l poarte secolii din gură în gură”, zicea Mihai Eminescu, care a fost și a rămas un titan al culturii naționale. La 15 ianuarie a fost o zi plină de dor pentru Lucafașul poeziei noastre,

voievodul cuvintelor – Mihai Eminescu – care a împlinit 174 de ani de la naștere. Cu ocazia acestui eveniment, am reușit să ne adunăm și să reaprindem „Flacăra valorilor sacre” în Instituția Publică Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din satul Sudarca, raionul Dondușeni, care cu mândrie îi poartă numele.

– În contextul acesta, de păstrare a memoriei genialului poet al literaturii române, ați inaugurat și monumentul lui Mihai Eminescu. Cum s-a desfășurat evenimentul?

– Cu drag de marele Eminescu, poet al tuturor timpurilor, pe data de 15 ianuarie a avut loc un eveniment de mare amploare: ceremonia oficială de inaugurare a monumentului lui Mihai Eminescu din instituție. Totodată, ne-am adunat pe data de 20 ianuarie, noi, gazda, împreună cu oaspeții de onoare din alte instituții de învățământ din raion, precum și din alte localități. Am sărbătorit cea de-a V-a ediție a Festivalului de cântec și poezie, care a scos în evidență tinere talente, cum ar fi Alexa Vexler, care, la vârsta de doar 6 ani, este îngrădită de creația lui Eminescu.

– În calitate de manager, ați întâmpinat anumite dificultăți atunci când v-ați propus să purcedeți la realizarea unui sau altui plan privind dezideratele cotidiene?

– Profesorul, managerul învață pe tot parcursul vieții, cu atât mai mult, că am studiat mult, fiind la început de cale. Orice muncă necesită dragoste, pasiune și efort sporit. Mă străduiesc să le îmbin pe toate trei pentru a obține rezultatul dorit.

– Cine vă susține mai mult în muncă și, eventual, cum depășiți greutățile? Aveți nevoie de ajutor?

– Când apar unele neclarități,

apelez la organele de resort ale DE Dondușeni. Totodată, apelez la colegii care au o experiență mai bogată. Pe această cale, le mulțumesc din suflet pentru susținere și îndrumare!

– În plan personal, cum reușiți să îmbinați datoria pe tărâm profesional cu viața de familie?

– Când am decis să particip la concursul pentru postul de director, am discutat această decizie în familie, am analizat punctele forte și slabe. Decizia am luat-o cu întreaga familie, de aceea problemele familiale le rezolvăm împreună.

– Ce realizări în viață v-au adus mai multă satisfacție?

– Dintre realizările personale, care mi-au adus satisfacție, pot menționa faptul că am o familie frumoasă, care mă susține în toate!

Realizări profesionale: elevii mei sunt olimpici naționali și republicani la disciplinele Istoria românilor și universală și la Geografie, câștigători la diferite concursuri.

– Aveți probleme ce necesită o mai mare putere de decizie din partea Dvs. sau a organelor de resort?

– În colectivul de profesori, elevi, mă străduiesc să mențin o stare de bine, o atmosferă prietenoasă. Avem o colaborare fruc-

Hramul satului – la 21 noiembrie. Printre alte tradiții culturale se disting dansurile specifice satului Sudarca, care sunt „Sârba în trei băți”, „Oira”!

– Ce acte de binefacere intenționați să organizați în sprijinul celor nevoiași, în preajma sărbătorii Paștelui?

– Vom pregăti colete cu produse alimentare, haine, jucării pentru cei mai triști ca noi. Am organizat acte de binefacere și în ajunul sărbătorilor de iarnă și vom continua această tradiție.

– Ce planuri aveți pentru perioada următoare? Credeți în viitorul fericit al educației și instruirii generației tinere?

– Pentru a forma generațiile tinere, ale timpurilor de mâine, noi, dascălii, trebuie, în primul rând, să ne înnoim odată cu ele. (C. Daicoviciu).

Consider că succesul educației și instruirii tinerei generații depinde de măiestria fiecăruia dintre noi și de dotarea tehnico-materială a fiecărei instituții. Schimbările sociale actuale constituie forța motrice a perfecționării sistemului educațional care, la rândul său, nu poate fi realizat fără dezvoltarea profesională a cadrului didactic. De aceea voi acorda atenție sporită perfecționării și autoperfecționării fiecărui profesor, dotării instituției cu utilajul necesar și cu diferite softuri educaționale. Mă străduiesc să fiu la curent cu toate inovațiile, știind că nu pot schimba lumea din jur până nu te schimbă mai întâi pe tine însuși.

– Care sunt cele mai importante planuri ale comunității Dvs., având în vedere parcursul nostru european?

– Cele mai importante visuri ale comunității referitor la viitorul nostru european țin de implementarea proiectelor ce vor contribui la: dezvoltarea durabilă a localității; asigurarea accesului cetățenilor la servicii publice de calitate; creșterea accesului populației la infrastructura socială; protecția socială și incluziunea socială; promovarea inovației în educație; cooperarea transfrontalieră, transnațională și interregională.

– Vă mulțumim, dorindu-vă succese în realizarea dezideratelor și în implementarea proiectelor pe care vi le-ați propus!

A intervievat
Elvira Țăganaș-Pânteac

Copiii din Soroca vor beneficia de o grădiniță renovată

Datorită implementării proiectului „Noi oportunități educaționale pentru copiii de vârstă preșcolară din cartierul Dealului Romilor”, în municipiul Soroca au demarat lucrările de renovare a Instituției de Educație Timpurie nr. 7 „Calina”. Clădirea grădiniței, cu o suprafață de 1200 metri pătrați, va fi reparată capital, recurgându-se la termoizolarea pereților, reconstruirea acoperișului și instalarea unui sistem de încălzire autonom conectat la energie electrică regenerabilă.

activează 23 de cadre didactice și nedidactice.

Proiectul în cauză a fost depus de Primăria municipiului Soroca în cadrul Concursului pentru identificarea, evaluarea și aprobarea proiectelor de dezvoltare urbană, revitalizare economică și socială a orașelor (noiembrie 2022). De remarcat că valoarea contractului de antrepriză constituie peste 7 milioane de lei (circa 350 mii de euro). Contribuția Primăriei este de 10 la sută, restul valorii fiind finanțat din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală.

Reporter UPP

Astfel, de acest proiect vor beneficia aproximativ 10 mii de locuitori din dealul municipiului Soroca, precum și cei 100 de copii de vârstă preșcolară (inclusiv de origine romă, provenind din zona de revitalizare a localității) care frecventează instituția. Este de menționat că la grădiniță

Cultura – amprenta eternă a unui neam

Cultura unei țări joacă un rol determinant în dezvoltarea ființelor umane, indiferent de condiția socială sau economică a acestora. Factorul cultural este mereu ancorat în dezvoltarea lor comportamentală, socială și economică, influențând oamenii să atingă un nivel de trai conform condițiilor în care se dezvoltă. Reprezentanțele culturale precum arta, literatura, limba și religia, împreună cu valorile și credințele unei comunități, formează esența acesteia și se manifestă prin stilul de viață al celor care îi aparțin. Fiecare cultură este specială, diferită și această diversitate adaugă o valoare inestimabilă moștenirii culturale a umanității.

Preocuparea pentru excelență în activitatea profesională, dar și cultura, pilon de dezvoltare a unei societăți sănătoase cu cetățeni fericiți și empatici, a servit punct de reper pentru inițierea unui proiect educațional internațional, în care elevii să învețe empatia, toleranța, iubirea aproapelui, comunicare eficientă și colaborare cu semenii, un proiect realizat cu suflet, coordonat cu multă dăruire, entuziasm și iscusință. Astfel, în cadrul parteneriatului internațional, proiect realizat pe platforma eTwinning, a fost posibil ca acest proiect educațional să prindă viață. Noi, partenerii proiectului - Centrul de Excelență în Construcții (Chișinău), Colegiul de Ecologie (Chișinău), Centrul de Excelență în Medicină și Farmacie „Raisa Pacalo” (Chișinău), Centrul de Excelență în Informatică și Tehnologii Informaționale (Chișinău), Baki, 238 nömrəli tam orta məktəb (Azerbaidjan), Gimnazija Josif Pančić Bajina Basta (Serbia), Teknik Anadolu Lisesi İzmit (Turcia), Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Czarnieckiego w Nisku (Polonia) - am muncit în simbioză, dând dovadă de implicare și perseverență.

Obiectivul general al proiectului îl reprezintă stabilirea relațiilor de colaborare și schimb de bune practici între cadrele didactice din instituțiile de învățământ partener, crearea unei punți de cunoaștere și imersiune în cultura altei țări, demonstrarea spiritului civic, astfel creând context pentru exprimarea toleranței și empatiei prin abordarea pluri/interculturală de învățare a limbii engleze, orientată pe promovarea și dezvoltarea interesului elevilor de liceu și gimnaziu pentru studierea limbii engleze într-un spațiu internațional comun. Scopul proiectului a constat în promovarea și valorificarea elementelor culturii și tradițiilor naționale; dezvoltarea abilităților comunicative și sociolingvistice în limba engleză: recepția și producerea mesajului scris și oral pe temele proiectului.

Proiectele eTwinning produc impact nu doar instructiv-educativ, dar și civic. Un exemplu de proiect eTwinning cu rezultate educaționale care corespund condițiilor și criteriilor curriculare este „Culture, the eternal footprints of a nation” (Cultura, amprenta eternă a unui neam), care a fost în derulare din septem-

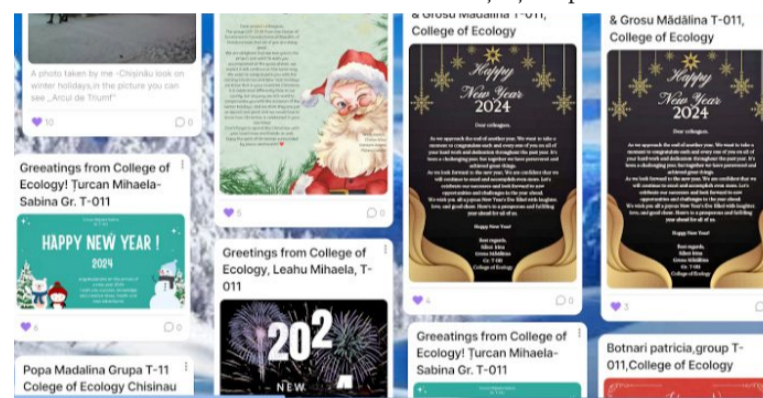

brie 2023 până în martie 2024. Prin acest proiect, profesorii din țările partener colaborează pentru a aduce noutate și schimbare în învățarea instituțională. Tematica proiectului se bazează pe implementarea metodelor de participare interactivă, comunicativă, de colaborare, dar și pe motivarea cunoașterii culturii altor țări. Este imperios de menționat că tematica pune accent pe schimbul de cunoștințe între semeni printr-o scriere de eseuri, în care fiecare elev participant face cunoștință cu semenii săi de peste hotare, la fel procedează și cadrele didactice. (<https://padlet.com/NinaGuritanu/let-us-be-friends-who-am-i-5srcdwtjgkd6s8h>)

Această colaborare a fost una de mare impact emoțional pentru elevii participanți. Elevii au reușit să se cunoască virtual, să afle lucruri noi despre fiecare școală și țară participantă printr-un amalgam de prezentări complexe, dar, în același timp, creative, pentru a reda cât mai frumos, eficient și interactiv culturile din care fac parte și unde cresc armonios. Cultura unei țări poate fi descoperită și cunoscută prin prisma festivalurilor și evenimentelor care promovează diferite elemente ale culturii unei țări. Festivalurile constau dintr-o serie de manifestări artistice, celebrări tematice, întinse, de obicei, pe durata mai multor zile ce au ca scop promovarea și redescoperirea tradițiilor, culturii și identității locale. Prin caracterul său sărbătoresc, prin promovarea incluziunii și participării, festivalul este atractiv și pentru participanții la acest proiect, astfel devenind forma ideală prin care elevii și-au descris și prezentat festivalurile și evenimentele culturale din țara lor, astfel promovând obiceiurile și tradițiile,

hainele și portul național, bucătăria tradițională și, respectiv, simbolurile naționale ca elemente de promovare a culturii. (https://docs.google.com/presentation/d/1qIhJXLjgI4vD_D8gNg36RqQY70akd-TL4zWyC0R10/edit#slide=id.p5)

Proiectul internațional eTwinning reprezintă aplicarea și integrarea

unui ansamblu de cunoștințe și abilități, inclusiv digitale, în elaborarea unui produs. Acest proiect se axează pe dezvoltarea competențelor cognitive ale elevilor, competențelor digitale, dezvoltarea încrederii în sine și capacitatea de autoorganizare. Elevii colaborează constructiv prin cooperare, astfel își dezvoltă toleranța, respectul pentru opiniile altora, ajută la formarea capacității de a susține un dialog, capacitatea de a construi propriile cunoștințe. Totodată, își formează abilitățile de orientare corectă în spațiul informațional, dezvoltă gândirea critică și creativă, accentuează și dezvoltă competențele de comunicare în limba engleză, se pune un accent deosebit pe dezvoltarea capacității de colaborare și relații interpersonale. Toate activitățile din proiect sunt

organizate în așa fel încât elevii din cele opt țări se implică, discută și lucrează în direcția creării produselor în comun.

Lucrul este organizat în echipe din fiecare clasă participantă (lucrul în echipă) și fiecare elev primește un rol în cadrul echipei, stimulând implicarea elevilor în învățare activă. Elevii găsesc și analizează informația, comunică și colaborează, produc și distribuie conținuturi originale, se implică în activități interesante creative, care permit exprimarea personală. Proiectul este axat pe dezvoltarea competenței pluri/interculturale. Elevii analizează și împărtășesc informații despre elementele culturii, cum ar fi festivalurile și sărbătorile din țările partener, și au învățat despre asemănări și diferențe, punând accent pe dezvoltarea spiritului civic, toleranței și empatiei.

Cu certitudine, proiectele și parteneriatele școlare presupun o colaborare activă internă, dar și internațională. Vreau să îndemn profesorii să implice cât mai mulți elevi în proiectele eTwinning, să promoveze diversitatea culturală, toleranța și implicarea civică. Încurajez folosirea resurselor digitale cu scop de învățare și predare, dar și evaluare. Modul de implicare de care dăm dovadă la nivel de clasă, regiune, național și internațional motivează elevii să fie mai curioși, mai sociabili, și, nu în ultimul rând, mai adaptabili unei integrări globale.

Nina GURIȚANU,
profesoară de limba engleză,
IP Centrul de Excelență
în Construcții,
coordonatoare de proiect

„Privegheați și vă rugați, căci nu știți ziua, nici ceasul în care va veni Fiul omului”
Evangelhia după Matei (25:13).

Cu adâncă durere în suflet, împărtășesc vestea pierderii și trecerea prematură în neînțelegere a lui Anatol Postolachi.

Născut pe 08.07.1972, și-a început activitatea profesională, în urma studiilor de la Facultatea de Drept a USM, ca fiind cel mai tânăr primar din raionul Hâncești; a fost edil al satului Buțeni, în perioada anilor 1999-2007. Ulterior a ocupat funcțiile de vicepreședinte al Consiliului raional Hâncești (2007-2009),

șef al Organizației Teritoriale și reprezentant al Guvernului în teritoriu (2009-2013).

A fost o persoană bună la suflet, dând dovadă de responsabilitate și perseverență în activitate și calități profesionale desăvârșite care au adus o contribuție importantă la promovarea localității Buțeni și nu numai.

A lăsat în urmă un loc gol în adâncul inimilor noastre. Noi toți, cei apropiați, pentru care plecarea sa e o mare pierdere, îi vom simți lipsa. Anatolie a încetat din viață, în această luni, pe data de 01.04.2024; va rămâne în memoria noastră un model de patriotism și devotament, un profesionist desăvârșit, un soț iubitor, un tată devotat pentru cei 3 copii, și un adevărat prieten.

În aceste momente de profundă tristețe, transmit sincere condoleanțe familiei îndurerate, părinților, copiilor, fraților, surorilor, rudelor, prietenilor colegilor și sătenilor.

Dumnezeu să-l aibă în pază și să-l odihnească în liniște, să-l așeze în corturile dreptilor, acolo unde nu este nici durere, nici înfrângere. Dumnezeu să-l ierte!

Lumină lină și veșnică pomenire!

Tudorița POSTOLACHI

Finanțări suplimentare destinate organizațiilor de cercetare și inovare cu profil agricol

Autoritățile publice centrale au lansat recent un apel de finanțare instituțională suplimentară a organizațiilor autohtone ce își desfășoară activitatea în domeniile cercetării și inovării cu profil agricol. Vom remarca că fondurile sunt destinate reparațiilor curente și capitale a edificiilor instituțiilor, valorile investiționale atingând cifra de peste 2 milioane de lei (aproximativ 100 000 de euro).

Instituțiile din domeniul cercetării și inovării cu profil agricol

pot beneficia de finanțare din partea statului,

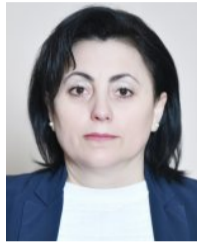
pentru reparația edificiilor

Este de spus că dosarele pentru obținerea finanțării suplimentare pot fi depuse la Ministerul Agriculturii, în perioada 22 aprilie - 2 mai curent. Ele urmează să includă proiectul tehnic și devizul de cheltuieli care să nu fie mai vechi de 9 luni, precum și o descriere amănunțită a proiectului printr-o argumentare cât mai amplă.

Evaluarea rezultatelor școlare – componentă a procesului didactic

„Ciclul existenței noastre este un șir de examene în fața naturii, a societății, a propriei conștiințe”

Vasile Pavelcu

Virgilia CELAC,
director adjunct pentru instruire și educație, profesoară de psihologie și pedagogie, grad managerial și didactic superior, Colegiul „Mihai Eminescu” din Soroca

Una dintre provocările societății contemporane este necesitatea regândirii școlii, a educației formale, alături de instruirea informală și cea nonformală. Programul școlar, ca subsistem al macrosistemului de educație, prin oferta sa educativă, contribuie la dezvoltarea, formarea și evoluția personalității copilului, respectiv a tânărului. Iar problematica evaluării este și va fi unul dintre cele mai discutate subiecte în literatura pedagogică. Evaluarea este mai mult decât o operație sau o tehnică, fiind o acțiune complexă, un ansamblu de exerciții mintale, intelectuale, atitudinile, afecte etc. Evaluarea presupune o concepție sistematică și operatorie pornind de la mai multe întrebări-cheie, cum ar fi:

- pentru ce se face? (funcții ale evaluării);
- în raport cu ce? (criterii ale evaluării);
- pentru cine? (destinatarii evaluării);
- ce? (ce se evaluează);
- cum? (instrumentele și procedurile de evaluare).

Vă prezentăm câteva note definitorii ale actului evaluativ:

1. Evaluarea este o acțiune de cunoaștere a unor fenomene, a rezultatelor unei activități. Obiectul ei poate fi un fenomen, o persoană (elev, profesor), o activitate, o instituție, sistemul școlar în ansamblu.
2. Se efectuează cu scopul de a influența situația, sistemul și activitatea supusă evaluării. O evaluare autentică este menită să îmbunătățească practica învățării și predării.
3. Colectare a datelor necesare fundamentării deciziilor ce urmează să fie adoptate, în scopul îmbunătățirii procesului de învățare.
4. Acțiuni de prelucrare și interpretare a datelor culese.
5. Aprecierii situațiilor evaluate, prin raportarea lor la diverse criterii (sociale, culturale, de performanță, de fezabilitate).
6. Utilizarea diverselor instrumente (fișe, rapoarte, documente), forme, strategii, metode și tehnici specifice.
7. Produce un efect anticipativ și are o funcție predictivă privind evoluția sistemului evaluat și a rezultatelor acestuia.

Potrivit profesorului Vladimir Guțu, dr. hab., evaluarea se referă la acea activitate prin care sunt colectate, prelucrate și interpretate informațiile privind starea și funcționarea unui sistem, a rezultatelor pe care le obține, activitate ce conduce la aprecierea acestora pe baza unor anumite criterii prin care este influențată evoluția sistemului. Așadar, următoarele concepte definesc actul evaluativ: măsurare (culegerea de informații); apreciere (judecată); decizie de ameliorare (scopul evaluării).

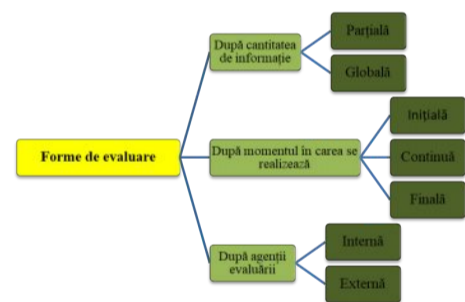
Sistemul de evaluare în învățământ

Dr. Ion T. Radu, prof. univ., constată că în prezent evaluarea în învățământ constituie o preocupare permanentă a pedagogilor teoreticieni și practicieni, devenind obiectul a numeroase dezbateri și cercetări. Acțiunile evaluative includ componentele activității de învățământ: curriculumul școlar, procesele de instruire, personalul didactic, condițiile și resursele, sistemul școlar în totalitate. Acțiunile evaluative sunt prezente în orice activitate pedagogică, independent de complexitatea și dimensiunile ei, ca o condiție a eficacității acesteia. Modulile de realizare sunt multiforme, constituind o necesitate. Rolul acțiunilor evaluative nu se limitează la constatarea rezultatelor procesului, ci vizează și realizarea unei diagnoze asupra acestora, punând în evidență punctele critice.

De remarcat că acțiunile evaluative se realizează continuu și permanent.

Autorul Ioan Bontaș, dr., prof. univ., precizează că evaluarea este o componentă a triadei instruire-predare-evaluare, având ca scop cunoașterea efectelor activității desfășurate, în vederea optimizării ei, pe baza colectării, organizării și interpretării rezultatelor obținute, prin intermediul instrumentelor de evaluare. Se remarcă o tranziție de la problematica preciziei, garantată prin măsurare, la o problematică a raportării calitative, prin luarea în considerare a fundamentelor formării elevului.

Evaluarea presupune nu numai cunoașterea rezultatelor, ci și explicarea acestora, prin factorii și condițiile care le generează, precum și predicția lor. În teoria și practica educațională există mai multe criterii de clasificare a formelor de evaluare. În figura de mai jos am reprezentat cele mai frecvent utilizate forme de evaluare în actul didactic.

Evaluarea se va face: la începutul activității, în scopul cunoașterii nivelului de pregătire a elevilor; pe parcursul programului, pentru o apreciere cât mai exactă a calității demersului întreprins; la finalul activității, pentru estimarea globală a modului în care a fost realizată. Evaluarea permite profesorului să-și explice activitatea și așteptările pedagogice, favorizând cunoașterea celor realizate în parametri convenabili, dar și identificarea punctelor critice, a zonelor în care s-au produs dereglări și în care se impun ameliorări.

Evaluarea din perspectiva profesorului aduce următoarele beneficii:

1. Oferă elevilor posibilitatea de a cunoaște gradul de îndeplinire a sarcinilor școlare, de atingere a obiectivelor activității.
2. Are efecte pozitive asupra însușirii temeinice a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor, prin repetare, sistematizare și fixare.
3. Produce efecte globale pozitive în plan formativ-educativ.
4. Oferă elevilor posibilitatea de a cunoaște gradul de îndeplinire a sarcinilor școlare, ei conștientizând astfel distanța la care se află față de performanțele așteptate.
5. Exercițiul o influență pozitivă asupra dezvoltării psihice a elevilor (stimulează activitatea, formarea unei motivații pentru învățare, a deprinderilor de muncă intelectuală, precum și formarea unor trăsături ca perseverența, responsabilitatea etc.).
6. Asigură succesul și prevenirea eșecului școlar.

Acțiunile evaluative nu pot fi considerate factori hotărâtori de asigurare a succesului școlar, nici principala sursă a eșecurilor, favorizând apariția următoarelor fenomene: formarea capacității și atitudinii de autoevaluare; precizarea intereselor și aptitudinilor elevilor; depistarea dificultăților de învățare; producerea efectelor în planul relațiilor interpersonale în cadrul grupului; întărirea legăturii școlii cu familia.

Aprecierile pozitive generează trăiri care dinamizează și susțin activitatea elevilor

spre obținerea unor performanțe școlare bune. Și din contră, aprecierile negative au efecte descurajatoare, generează neliniști, neîncrederea în forțele proprii, agravează insuccesul.

Relația dintre procedurile evaluării și randamentul școlar include:

- valorificarea întregului potențial al aprecierii școlare ca mijloc de întărire pozitivă;
- considerarea indiferenței față de progresele elevilor ca fiind incompatibilă cu stimularea acestora și cu îmbunătățirea randamentului școlar;
- folosirea sistematică a întăririi pozitive, evidențiind progresele obținute, mai ales față de elevii neîncredători în posibilitățile lor;
- evitarea abuzului în favoarea consolidării pozitive;
- utilizarea întăririi negative numai în legătură cu o situație sau cu un rezultat determinant și nu ca apreciere globală a randamentului elevului;
- excluderea întăririi negative cu sens de predicție a rezultatelor slabe viitoare;
- întărirea pozitivă și cea negativă să nu fie făcute cu indiferență, ca expresie a unei atitudini intelectuale reci, ci cu o necesară încărcătură afectivă menită să-i influențeze pe elevi;
- aprecierea rezultatelor să fie cât mai obiectivă.

Evaluarea se va realiza zilnic în activitatea cu elevii, furnizând un feedback continuu. Acțiunile evaluative sunt prezente în orice activitate didactică, fiind o condiție a eficacității acesteia. În perioada contemporană, prezența și realizarea evaluării constituie o necesitate, iar modul de evaluare influențează nemijlocit procesul de predare-învățare.

În concluzie, putem afirma că evaluarea reprezintă un mijloc de a identifica progresele sau lacunele în activitatea de învățare, de a determina nivelul de realizare a obiectivelor prestabilite, de a identifica strategii didactice eficiente. Iar una dintre funcțiile principale ale evaluării este de a dezvolta la elevi capacități autoevaluative și o mai mare autonomie, condiție absolut necesară dacă vrem ca ei să se adapteze cu abilitate cerințelor vieții ce se află în continuă transformare.

Satul European: Au fost renovate gimnaziul și o grădiniță din Fundurii Vechi

Gimnaziul din Fundurii Vechi, Glodeni, și grădinița din incinta acestei instituții de învățământ au fost renovate prin îmbunătățirea condițiilor de studiu și de igienă, în cadrul unui program extins, demarat de Ministerul Educației și Cercetării, care vizează modernizarea facilităților sanitare în școlile primare, gimnaziale și liceale la nivel național. Lucrările de reparație au fost finalizate grație implementării a trei proiecte, în valoare totală de peste 6 milioane de lei (circa 300 000 de euro), finanțate în mare parte prin intermediul Programelor Naționale „Satul European” și „Satul European Expres”.

Drept consecință fericită a reamenajării și reparației etajului întâi al clădirii gimnaziului, aici a fost inaugurată o grădiniță modernă cu o capacitate de 120 de locuri: s-au deschis cinci grupe cu intrări și spații separate, cum ar fi dormitoare și blocurile sanitare. De asemenea, instituția de educație timpurie a fost dotată cu o sală spațioasă pentru festivități. Acest proiect a beneficiat de investiții de 5,1 mln de lei, alocați de Executivul Republicii Moldova prin intermediul Programului Național „Satul European” și a Fondului Național pentru Dezvoltare Regională și Locală.

La evenimentul de recepție a lucrărilor au fost prezenți: primarul satului Fundurii Vechi, Anatolie Gnatiuc; președintele raionului Glodeni, Oxana Albă; șeful interimar al Direcției Învățământ Tineret și Sport Glodeni, Ecaterina Țurcan; reprezentanți ai Oficiului Național de Dezvoltare Regională și Locală și ai administrației instituției de educație timpurie.

În același timp, datorită eforturilor depuse de conducerea Primăriei satului Fundurii Vechi, localitatea a mai câștigat un proiect în valoare de 348 de mii de lei, în cadrul Programului „Satul European Expres”. Astfel, din aceste mijloace grădinița respectivă a fost asigurată cu mobilier și accesoriile necesare unei bune funcționări. Totodată, în cadrul proiectului „Crearea condițiilor sanitare bune pentru instituțiile de învățământ”, în valoare de 606 000 de lei, au fost reparate două blocuri sanitare (unul pentru fete și altul pentru băieți) ale gimnaziului, aici studiind în jur de 200 de elevi, ghidați de 32 de angajați.

Reamintim că la prima ediție a concursului lansat de Programul guvernamental „Satul European” au fost selectate aproximativ 500 de proiecte cu o valoare totală de peste 2 miliarde de lei. Programul a fost inițiat în anul 2022, prin intermediul acestuia fiind finanțate inițiative privind dezvoltarea diferitelor localități din toate regiunile țării.

B. Iu.

Sursele media – instrumente didactice de dezvoltare a gândirii critice la lecțiile de geografie

Progresul tehnic din epoca contemporană a condus la o dezvoltare fără precedent a societății umane. Extinderea influenței mass-media și multimedia asupra vieții cotidiene impune confruntarea zilnică cu o avalanșă de informații provenite din diferite surse. Accesarea informației de pe diferite dispozitive electronice și audiovizuale permite urmărirea în regim real a unor evenimente sociale, politice sau naturale. În acest context, sursele informaționale devin o resursă educațională valoroasă de educare și modelare a generației tinere.

Luând în considerare că la vârsta școlară copilul încă nu este capabil să analizeze critic conținuturile mesajelor media, profesorului îi revine responsabilitatea de a selecta riguros informațiile, verificând veridicitatea acestora și siguranța furnizorului de știri. Cunoscând impactul pozitiv și negativ pe care mass-media îl poate avea asupra elevilor, cadrul didactic trebuie:

Ecaterina DUMBRAVĂ,
profesoară de geografie,
grad didactic unu,
IP LT „Hyperion”, or. Durlăști

- să dezvolte la elevi spiritul critic;
- să-i învețe pe elevi să nu accepte fără un examen critic tot ceea ce citesc, ce aud, ce văd;
- să-i ajute pe copii să-și dezvolte criteriile de apreciere, ierarhizare și selecție, de evaluare și sintetizare a tot ceea ce este calitativ din avalanșa informațională.

Sursele media și multimedia pot fi utilizate cu succes în procesul de predare-învățare la toate disciplinele școlare. Însă, reieșind din faptul că geografia are un rol major în formarea la elevi a viziunii privind interacțiunea dintre om și natură, sursele media pot furniza o multitudine de resurse edu-

cative de calitate. Drept material didactic pot servi secvențe de emisiuni televizate, fragmente din filme documentare și artistice, articole, reviste și jurnale, informațiile mass-media.

În cadrul lecției pot fi create diferite situații de învățare, care ar spori interesul elevilor pentru materia predată. O modalitate ar fi *metoda „Filmul mut”*. Aceasta constă în selectarea de către profesor a unui material video de scurtă durată, spre exemplu, o secvență preluată de la știri, ce arată consecințele unui fenomen natural de risc.

Metoda se desfășoară în trei etape: **Etapa I.** Vizionarea secvenței video fără sunet. Intuirea cauzei și consecințelor fenomenului prezentat în materialul video.

Etapa II. Li se propune elevilor ca în decurs de 3-5 minute să scrie un text de sonorizare a filmului în calitate de „reporteri de știri”, pe care ulterior

il prezintă colegilor.

Etapa III. Vizionarea variantei sonore originale a filmului. Compararea cu varianta elaborată de elevi. Identificarea erorilor. Identificare în textul din manualele școlare a descrierii științifice a cauzelor producerii fenomenului dat.

O altă metodă este *Tehnica „5 de ce?”*. Această tehnică presupune o analiză mai complexă a conținutului informației, deducția unor cauze și propunerea soluțiilor de rezolvare a problemelor prezentate.

Tehnica celor „5 de ce” a fost folosită inițial în contextul de îmbunătățire a calității în cadrul fabricilor Toyota pentru a identifica și aborda cauzele profunde ale problemelor de producție, dar poate fi folosită cu succes și ca tehnică de predare-învățate.

Elevilor li se propune spre vizionare o secvență video ce relatează

o problemă globală sau locală, spre exemplu, poluarea apelor în Republica Moldova.

Modul de aplicare presupune vizionarea realizării sarcinii didactice pe etape.

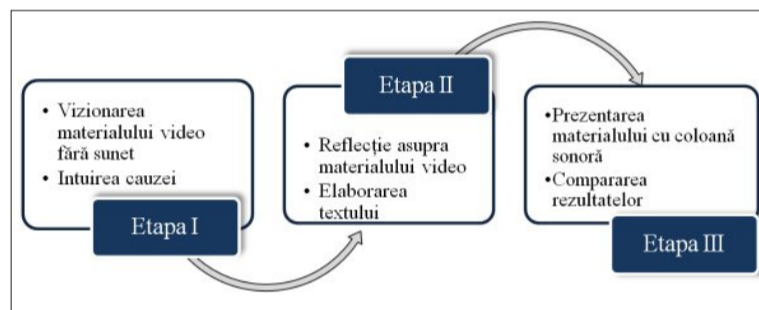
Etapa 1. Identificarea și definirea problemei prezentate în filmuleț. Se observă efecte, simptome, consecințe.

Etapa 2. Stabilirea cauzei posibile prin adresarea a cinci întrebări consecutive „De ce?”. Răspunsul la primul „De ce?” declanșează un alt „De ce?”. De obicei, 5 întrebări „De ce?” sunt suficiente pentru a identifica rădăcina cauzei.

Etapa 3. După identificarea cauzei profunde, se propune lucru în echipă pentru a găsi soluții de abordare a acestei probleme.

Etapa 4. Prezentarea și selectarea celei mai eficiente soluții.

În concluzie, utilizarea surselor media și mass-media în calitate de materiale didactice îmbogățesc conținutul lecțiilor predate, stârnind curiozitatea și motivarea elevului pentru învățare. Confruntarea cu situații reale din viața de zi cu zi dezvoltă la elevi capacitatea de analiză și stabilire a relației cauză-efect dintre diferite procese și fenomene naturale și sociale.

ALEXANDRU MARGHILOMAN ȘI LECȚIA DE UNIRE

Prim-ministrul Alexandru Marghiloman, artizan al României Întregite, a fost comemorat la Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu”. Acest om politic de talie europeană, jurist, lider al partidului conservator, în anul 1918, la propunerea Regelui Ferdinand al României, și-a asumat responsabilitatea să formeze un Consiliu de Miniștri de sacrificiu. Atunci capitala București și o mare parte a României era ocupată de Puterile Centrale: Austro-Ungaria, Germania, Turcia și Bulgaria, iar Regele și conducerea României se aflau la Iași.

Evenimentul cultural, în formă de lecție publică, a fost organizat cu ocazia împlinirii a 170 de ani de la nașterea vestitului buzoian, întregitor de Țară. În calitate de organizator și moderator, la eveniment i-am avut invitați pe academicianul Mihai Cimpoi și, respectiv, dr. hab. Anatol Petrencu, profesor universitar, autor al mai multor studii de istorie, aprip promotor al adevărului despre istoria românilor. Distinși oameni de cultură au vorbit în fața unui grup de studenți de la Colegiul de Ecologie, veniți împreună cu profesorii Natalia Julea și Veaceslav Gotnog. Ideea centrală a fost Unirea Basarabiei cu România la 27 martie 1918, când Alexandru Marghiloman era Prim-ministru al României. Pe lângă subiectul principal, s-au adăugat diverse informații despre situația din țară și din Europa, precum și date din viața și activitatea acestui mare român, unificator de țară.

Din relatările domnului profesor Anatol Petrencu aflăm că Alexandru Marghiloman s-a născut la 27 ianuarie 1854, în orașul Buzău, în familia lui Iancu Marghiloman și Irina Izvoranu, oameni cu multă avere, mari latifundiați. Își face studiile la Colegiul „Sfântul Sava” din București,

apoi în Paris, la Facultatea de Drept și la Înalta Școală de Științe Politice. În anul 1878, la vârsta de 24 de ani, obține doctoratul în științe juridice și politice, revine în țară și urmează cariera de magistrat. Mai întâi activează ca procuror, în 1879, apoi ca judecător, în 1880, la Tribunalul Ilfov. În 1881 este avocat, iar din 1884 devine avocatul statului. Deține funcția de deputat din 1884 până în 1914 și cea de senator din anul 1914 până în anul 1922. Ocupă mai multe posturi de ministru în Guvern: ministru al Justiției (1888 și 1891-1895), ministrul de Externe (1900-1901 și 1912) ș.a.

În calitate de ministru al Justiției a asigurat inamovibilitatea în magistratură printr-o lege, făcând astfel pași importanți în crearea justiției independente. Fiind ministru al Finanțelor (1912-1913), a elaborat un important set de legi cu privire la legea administrativă a falimentelor, a adoptat un nou cod comercial în conformitate cu exigențele relațiilor externe ale României, a răscumpărat căile ferate Lvov-Cernăuți-Iași. În perioada 5 martie-24 octombrie 1918 a fost Președintele Consiliului de Miniștri. Acesta e punctul culminant al carierei sale politice, în care începe reîntregirea României prin Unirea

Basarabiei cu Țara-Mamă. Cu acest prilej el a declarat: „În numele popoului român și al regelui României, cu adâncă emoțiune și cu falcnică mândrie, iau act de hotărârea unanimă a Sfatului Țării. La rândul meu, declar că de azi înainte Basarabia este parte veche unită cu România”.

La 24 aprilie 1918 Guvernul Marghiloman a încheiat Pacea de la București, numită și „Pacea de la Buftea”, care cuprindea prevederi umiltoare pentru România: Dobrogea era ocupată de Bulgaria, Austro-Ungaria ocupase partea vestică a Carpaților, iar Germania instituisese un monopol asupra țiteiului pentru o perioadă de 90 de ani, asupra comerțului cu cereale și a exploatarea și prelucrării lemnelui. Iar accesul la Marea Neagră era permis doar de-a lungul drumului comercial până la Constanța. Deși armistițiul a evitat ocuparea țării de

către Puterile Centrale, Alexandru Marghiloman a avut de suferit mult în urma acestui tratat, fiind etichetat „trădător de țară”. Regele Ferdinand a refuzat să semneze acel umilitor tratat de pace și la 24 octombrie 1918 a proclamat mobilizarea generală și a ordonat armatei române să reîntre în război de partea blocului politico-militar al Antantei, din care făcea parte Anglia, Franța și Rusia. Este demis Guvernul Marghiloman și se formează un cabinet de miniștri din militari și tehnicieni, condus de generalul Constantin Coandă, care a considerat Tratatul de Pace din București ca act nul și neavenit.

La 11 noiembrie 1918 Puterile Centrale au capitulat și norocul a fost de partea României, ea aflându-se printre învingători la sfârșitul Primului Război Mondial. Astfel, reîntregirea României a continuat: la 28 noiembrie s-a unit Bucovina, iar la 1 decembrie s-a unit Transilvania, realizându-se astfel visul de veacuri al românilor, adică Marea Unire.

Domnul profesor Anatol Petrencu ne-a prezentat *Note Politice*, scrise de Alexandru Marghiloman, în câteva volume, care se referă la intervalul 1897-1924 și constituie un bogat izvor documentar. Jurist și orator de talie europeană, Marghiloman a avut mai multe discursuri memorabile, precum acela din Parlamentul României din anul 1920, cu referire la fărâșirea României Mari, din care cităm: „România Mare nu s-a făcut nici după concepțiile dvs. politice, nici după planurile noastre... Dacă reușea o concepție politică, pierdeam Basarabia, dacă reușea până la capăt altă concepție politică, nu aveam Ardealul. Și atunci, domnii mei, să ne plecăm fruntea înaintea unui geniu mai mare decât al nostru, înaintea unei pronii, care a fost mai înțeleaptă decât noi. Numiți-o Providență, numiți-o geniul rasei, botezați-o cum vreți voi; să știți că România a ieșit din instinctul tuturor românilor, nu din calculele făcute de unii”.

Apreciind înalt rolul lui Alexandru Marghiloman în făurirea Româ-

niei Întregite, academicianul Mihai Cimpoi, printre altele, a subliniat, că Actul Unirii Basarabiei cu România nu a fost anulat de nimeni, fiind actual și astăzi. Deci, ar fi bine ca juristii noștri să ne ajute să ne folosim de acest drept constituțional al nostru.

La eveniment au mai luat cuvântul: dr. Andrei Groza, care a subliniat că guvernării noastre timp de peste 30 de ani nu depun eforturi pentru revenirea Basarabiei la situația de până la 28 iunie 1940, promovând formal și ambiguu identitatea națională a celui de al doilea stat românesc. Colonelul Anatol Caraman a menționat că flacăra românismului mai arde în inimile noastre și trebuie menținut spiritul patriotic al nației române. Vasile Năstase a spus că nu vede acțiuni în vederea Reîntregirii din partea guvernanților de azi, pe care i-am susținut și îi susținem, dar ei lasă impresia că au alte priorități. El și-a împărțit nesiguranta că vom fi susținuți de către toate țările membre ale Uniunii Europene în parcursul nostru european, referindu-se la Ungaria, care astăzi blochează ajutorul Ucrainei, făcând astfel jocul Rusiei. Alexandru Cucea a recitat poezia „Basarabenilor” de Alexie Mateevici, iar Constantin Lazăr a îndemnat tinerii să persevereze și să se afirme aici, în Republica Moldova, dar și în Europa, precum fac unii tineri talentați de ai noștri, apreciați în țările europene.

În concluzie, îmi doresc să mai apară în România un Marghiloman, adică un jurist și politician de talie europeană, iar la Chișinău să se mai găsească încă urmași de-ai lui Constantin Stere și Ion Inculeț, de-ai lui Daniel Ciugureanu, Ion Buzdugan și Pan Halippa, de-ai lui Ioan Pelivan și Elena Alistar, de-ai Mitropolitului Gurie Grosu și preotului Alexandru Baltaga și de-ai multor alții înaintași unioniști, care să ajungă, în sfârșit, la guvernare și să facă Reîntregirea României, unica țară din Europa, despărțită pe nedrept timp de zeci și zeci de ani.

Ștefan SOFRONOVICI,
poet, specialist la CAIME

MIRACOL ÎN CULTURA ROMÂNĂNEASCĂ

120 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI MIRCEA VULCĂNESCU

În ziua de 28 octombrie 1952, la numai 48 de ani, în închisoarea Aiud, pleca „spre altă galaxie” Mircea Vulcănescu, un adevărat „Print al Spiritului”, împacând astfel, „în cel mai adânc spirit filosofic românesc, rânduiala lumii de aici cu rânduiala lumii de dincolo, fără să abdice de la nici una din aceste meniri la care este destinat omul: a firii și a suprafirii, a pedepsitului și a mântuitului” (Ștefan J. Fay). S-a frânt în plină forță createază una din cele mai promițătoare și mai luminate minți ale strălucitoarei generații de tineri filosofi, despre al căror potențial vor da seamă mai târziu M. Eliade, C. Noica, E. Cioran ș.a.

de dezbateri, recenzii, cronici, însumând 150 de titluri în domenii ca: filosofie românească și universală, doctrină economică și socială, teologie ortodoxă și comparată, etică, istorie politică și militară. A ținut peste 70 de conferințe cu subiecte din cele mai diverse domenii ale culturii. A luat parte la mai multe polemici literare. A contribuit substanțial la elaborarea unor vaste lucrări de sinteză, cum ar fi „Enciclopedia României” și „Istoria filosofiei românești moderne”, la întemeierea Societății Românești de Filosofie. Împreună cu C. Noica, C. Floru ș.a. a publicat primele patru volume din cursurile profesorului Nae Ionescu, a înființat revistele „Izvoare de filosofie”, „Cercul” și „Criterion”, înaltă tribună de dezbateri pentru tineretului intelectual. A colaborat la reviste prestigioase din Franța, Elveția, Anglia, SUA.

Oricum, în nici două decenii de activitate, Vulcănescu a devenit o figură care se poate alătura, prin universalitatea cunoștințelor și inteligența creatoare ieșită din comun, lui D. Cantemir, B.P. Hasdeu, N. Iorga, M. Eliade etc. Noica, de exemplu, printr-o mărturisire de onestitate și modestie, spunea: „Este infinit probabil că nu aș fi putut da, peste câteva decenii, „Rostirea românească” fără lecția lui Mircea Vulcănescu. Și într-adevăr, între „Omul românesc”, „Ispta dăcică”, „Existența concretă în metafizica românească”, „Dimensiunea românească a existenței” și „Războiul pentru întregirea neamului” ale lui M. Vulcănescu, și „Rostirea românească”, „Sentimentul românesc al ființei”, „Eminescu sau gândiri despre omul deplin al culturii românești” ale lui C. Noica se vedește o aprecieabilă continuitate întru desăvârșirea uneia și aceleiași opere, devenite fundamentale pentru știința și cultura națională.

Prin „Dimensiunea românească a existenței” Mircea Vulcănescu, gânditorul, descoperirea un popor care rezolvase unul din conceptele fundamentale ale filosofiei transcendente și o făcea prin simpla, dar tulburătoare analiză a lui „tot-de-a-una”: „Ce bogate sunt discriminările care înseamnă pe românește această idee de petrecere continuă, care umple timpul și care chiar îl depășește! Începând cu metafizicul și cvasi-spinosianul „tot-de-a-una”, care e timpul în care totul e dat dintr-odată, pentru care veșnicia nu e decât unitatea totului și nicidecum „nesfârșitul” lui, adăugând pe continuu curgătorul „mereu”, sau pe sinonimul său, care arată chipul în care continuitatea curgerii topește clipele – atomii de timp – „întruna”; ori, depășind marginile timpului lumii de aici, pentru a cuprinde și pe cea de dincolo, în această continuitate de petrecere, și sfârșind cu religiosul „pururea”, care înseamnă „întotdeauna mereu”, adică timpul și veșnicia date împreună, ori cu indicativul său derivat „de-a pururi”; – ce bogăție de nuanțe!”

Judecând lucrurile pe verticală, observăm modul cum gândește

Vulcănescu prin înțelesul scos la iveală al faptelor făcute și cele de făcut: „Ce se face cu faptele făcute? și ce e cu cele de făcut? Ele sunt, totuși, „în lume”. Și dacă „lumea de aici” e prea mică spre a le cuprinde, — atunci există altă lume „dincolo” pentru ele. Și iată cum lumea „de dincolo” se constituie natural, ca o depășire a celei de aici, ca un loc al aceleiași treceri. Și aceasta e de reținut. În adâncul lucrului parcă nici nu ar fi două lumi, altă lume!”

Lucrarea dată, de fapt, a rămas ca o replică în dialogul Cioran-Vulcănescu-Cioran. E vorba, pe de o parte, de pesimismul lui Cioran cu acel „n-a fost să fie”, pe de altă parte – de optimismul vulcănescian cu „tot-de-a-una”, fapt care nu i-a împiedicat să rămână prieteni. Emil Cioran i-a și dedicat un portret literar „cald și de adânc înțelegere”.

Mircea Vulcănescu a fost și un bun literat, lăsându-ne drept mărturie eseuri, amintiri, versuri originale ori traduceri din Villon și Rainer Maria Rilke.

Debutul și-l face în 1924, la vârsta de 20 de ani, cu eseu-jurnal „Prăpastia”, în care se prăvălesc toate. Trecuse printr-o dramă zguduitoare, nenorocirea petrecându-se pe lacul Pasărea. Era singurul dintre cei cinci care știa să înoate: pe doi colegi îi salvase de la înec, pe alții doi – o fată și un băiat, cu toată străduința lui – n-a izbutit. „Din suflul am pierdut ceva, scria Vulcănescu, poate ceea ce era mai bun într-insul: voia bună... Nu mai pot râde. Când rād simt că mă mărginesc. Nu vād. Nu înteleg durerea. O durere fără margini – metafizică – și, ca atare, fără leac, mi-a pătruns înăuntru pe sub suflul, mi-a ruinat dragostea și credința, și nădejdea. Și apare – premonitor – propria sa proiecție în destin: Pentru că suferi, va trebui să te apropii de suferința altora. Să-i mângâi. Să-i înțelegi. Va trebui să iei sarcina altora. Rămâi singur mai departe, dar ajutat!” Acest gând, apărut din adâncimea durerii, a definit tragicul singurătății ce avea să-l urmeze.

Pana dânsului va scrie pagini emoționante și de neuit despre singurătatea lui Ion Creangă, Mihai Eminescu și a altor personalități ale culturii naționale și universale, parcă avertizându-ne că zidul singurătății se strânge în jurul omului. „Iată-ne pe toți, fiecare purtându-și sarcina mai greu sau mai ușor, înșirați pe drumul fără sfârșit, îndoitiți fiecare sub povara lui, fiecare singur cu povara lui. Și totuși, iată că printre noi se găsește câte unul (...) care în drumul lui uită povara lui proprie; se încarcă cu a mai multora; apoi? Se pare că nimic nu s-a schimbat. Acum, ca și înainte, ca întotdeauna, lung șir de oameni ne urmărit de toții calea, fiecare singur...”

Este o dihotomie de care nu se pot salva cei săraci în ale sufletului și minții, ei se prăbușesc și cad în gol, toată gândirea lor rămânând la nivelul stomacului. Și doar pentru cei luminați de Spirit și de Cultură singurătatea devine una plină, adică încărcată de întrebări și răspunsuri. Astfel și-a dus viața în singurătatea închisorii filosoful Mircea Vulcănescu, arestat la 18 mai 1946. Deja peste ani, filosoful Gabriel Liiceanu va specifica: „Când e vorba de spirit, singurătatea nu e cu puțință. În singurătatea lor, acești oameni duc în spinare sacul greu al contradicțiilor lumii din care vin, al binelui și al răului. Asemenea oameni (...) ca filosoful Mircea Vulcănescu devin purtători de cuvânt. Ce a fost bucurie sau durere, istorie împlinită sau amputată, victorie sau înfrângere, este dus de ei în înaintea Atot-purtătorului Fiu și a Maicei îndurerate, la icoanele pictate pe sticlele noastre fragile. Aici, Pe pământ, ei dau seamă Țării, iar dincolo, în vecie,

ei dau seamă de seama dată aici jos”.

De la Mircea Vulcănescu au rămas câteva poezii și poeme, printre ele: *Alean, Trei, Atol, Cântecul lui Lynceus, Asemănare, Rochiile* ș.a. Cităm din poemul *Rochiile*: „Rochii furtunoase ca valurile, /Rochii legănate ca malurile, /Rochii înaripate ca vânturile, /Rochii ce n-ating pământurile, /Rochii care flutură ca steagurile, /Rochii care mătură pragurile”. Acest șir de metafore e urmat de alternanța: „Cu luger de crin / Vă scoate din scrin, / Scutură de pe voi praful de stele / Și vă colindă / Prin oglindă, / Ca printr-o răspântie de iele.” Și, iarăși: „Rochii unduitoare ca grăul, /Rochii șerpuitoare ca râul, /Rochii rătăcitoare ca drumul, /Rochii risipitoare ca fumul, /Rochii amețitoare ca marea, /Rochii amăgitoare ca zarea, /Rochii ce-asmut depărtarea...” Varietatea rochiilor descrise – 91 de rochii deosebite – captivează într-atât cititorul, încât acesta doar în ultima clipă descoperă că totul a luat sfârșit. Ca prin ani, sunt înșirate toate rochiile pe care și le poate imagina filosoful poetul, prin care trece femeia, de la copilă până la eternitate.

Poemul e construit din 161 de versuri. Strofe cu versuri de 10-12 silabe, alternate cu strofe de 5-6 silabe, alternanță ce dă senzația a două voci care, dialogând, deplasează cu fiecare strofă tonul, mărturisindu-și admirația pentru rochia femeii.

Cele trei poeme din grupul *Litanii pentru trei stări* ne scoate în evidență un poet simbolist, creator de sistem filosofic.

Litanii pentru trei stări cuprinde: *Litanii pentru apă*, în 134 de versuri, *Litanii pentru gheață*, în 73 de versuri, și *Litanii pentru aburi*, în 75 de versuri. Poemele scot în evidență un concept filosofic, gândit în triptic, ele alăturându-se grupului de idei pe care îl formează gândirea sa din „Dimensiunea românească a existenței” și alte câteva studii. Vulcănescu aici „ni se dezvăluie de a fi pe cale de a construi un sistem de gândire specific românesc (cum a fost Blaga în „Spațiul mioritic”), plasându-se ca un fel de ax de echilibru între vederea fizică și cea metafizică a existenței, între lege și înțelepciune, între Platon și Aristotel, între Sfântul Augustin și Sfântul Toma, între cercetarea pe orizontală (...) și ceea ce tinde omul să echilibreze pe verticală” (Șt. J. Fay).

Cât privește traducerea făcută de M. Vulcănescu, n-a tălmăcit prea multe, dar a lucrat întotdeauna cu plăcere și nu deschidea drum versului până nu-i găsea o formă satisfăcătoare. Din traduceri după Francois Villon s-a păstrat întreagă doar *Balada răstălmăcirilor*, din care aducem următorul exemplu concludent: „Sunt sigur doar de ce-i nehotărât / Și tulburat numai de limpezime, /Nu măndoiesc decât de ce știu bine /Și tot ce știu, știu doar din merite!”

Barbu Brezianu scria într-o revistă la 1946 că Mircea Vulcănescu a făcut cea mai reușită răstălmăcire a *Baladei Doamnelor de altădată*, cu acel faimos vers: „Mais ou sont les neiges d'antan”, dat limbii noastre prin „Dar unde-i neaua de mai an”. Este și cea mai desăvârșită traducere a unui vers dintr-o limbă străină în limba română.

Poemul *Cartea a treia despre sărăcie și despre moarte* de Rainer Maria Rilke are 554 de versuri și a fost tradus în timpul războiului, definitiv în ajunul arestării. Această operă a fost pentru Mircea Vulcănescu o fereastră deschisă către drama pământescă a omului. Varianta „Dă fiecăruia, Doamne, moartea lui” vine nu numai ca un vers al lui Rilke, ci și ca o teribilă rugăciune a sa, plecarea lui spre cele veșnice devenind „moartea mielului furat din stână și înjunghiat pentru

ospațul barbarilor”.

În tinerețe a tradus poezia *Rugă Fecioarei* a lui Charles Peguy, poet francez profund credincios. Vulcănescu o purta întotdeauna asupra sa, ca o profesiune de credință. La proces a citit anume această traducere: „Când trebui să facem popasul la răscruce, / S-alegem de căință, păreri de rău, / Când trebui ca viața să-și afle cursul său, / La cheia îndoită a bolților în cruce. // Tu singură, Stăpână, pe-al tainelor destin, / Știi că pe o cărare ne-asteaptă impasul, / Și cunoșteați pe aceea ce ne-au ales-o pasul, / Cum se alege cedrul și lemnul unui scrin. // Și nu din vrednicie, căci, nu avem putere, / Și nici din datorie, fiindcă n-o iubim, / Dar așa cum dulgherii compasul în mână țin, / Din setea de-a ne pune la mijloc, la durere. // Pentru că jalea lumii să o primim în piept, / Și din nevoia cruntă de a nu te și ferit, / De-a trage unde-i greul, chiar dacă e cumplit, / Și de-a primi și răul întreg, precum e drept”.

Vulcănescu, astfel, parcă își asuma drama poemului sau, mai aproape de adevăr, drama omului căruia nu-i este dat să aleagă, ca în fața Celui de Sus, între bine și rău, ci, în ordinea lucrurilor pământesci, între două rele din care primul poate aduce căință, iar celălalt doar păreri de rău.

În anul 1933, Mircea Vulcănescu a luat apărarea volumului paradoxal „Nu” de Eugen Ionescu, obținându-i, printr-o argumentație judicioasă, premiul Fundațiilor Regale, el fiind cel dintâi care l-a impus atenției pe „copilul teribil al culturii românești și universale”.

Interpreta de minune la pian Gavota lui Bach ca pe un dans ce se desfășoară pe o structură filosofică. Vorbea în cunoștință de cauză despre pictura lui Monet, „eternizatorul clipei trecătoare”, despre Cezanne, maestrul căruia îi trebuieră trei luni ca să pună pe pânza portretului lui Gefroy încă un centimetru pătrat de vopsea, sau despre evanghelia viață a lui Van Gogh, ori despre pictura lui Ștefan Luchian. „Și multe alte fețe, zice dl Fay, ar sta încă neprivite, din chipul acestui om clocotitor de inteligență, inventivitate, generozitate și sentiment al pământului românesc”.

Filosoful Mircea Vulcănescu a avut o imagine clară asupra Adevărului, a crezut în el, l-a stăpânit și a fost stăpânit de acesta într-un mod duhovnicesc. Pentru savantul, profesorul și funcționarul Vulcănescu Adevărul era un Har și venea de Sus, rămânând, în sine, imuabil și etern. Completului de judecată, care avea să-i citească sentința, îi spuse: „Eu cred în Adevăr și știu că nu este în lume putere mai mare decât Adevărul”.

Scriitorul-academician Ștefan Fay, bun prieten cu Vulcănescu și cunosător al vieții sale, vine să susțină opinia că cel din urmă, adică M. Vulcănescu, a fost omul „care a dus transcendența gândului în transcendența morții. Și aceasta s-a putut întâmpla pentru că – asemenea multor martiri ai Bisericii sau Țării – era stăpânit de Adevăr și stăpâna Adevărul”, dar „Scânteia lui Dumnezeu, întrupată în acest om trecător, a fost ucisă prin crimă nu doar împotriva unui om și a unui nume, ci împotriva culturii noastre întregi. Numele lui îmi apare nu ca un semn, ci asemenea unui nemăsurat cuprins”.

Activitatea lui Mircea Vulcănescu se cuprinde în numai 18 ani, dar el rămâne a fi un miracol în cultura noastră, căruia nu i s-a permis să-și ducă până la capăt menirea și lucrarea de filosof genial. Studiindu-i scrierile, n-am putut să nu aștern pe hârtie aceste modeste cuvinte... Și ce OPERĂ ne-ar fi dăruit, dacă ar fi fost lăsat să-și trăiască viața din plin...

Dumitru PASAT

POEZIA ÎMBRĂȚIȘEAZĂ CUVÂNTUL ȘI-L TRANSFORMĂ ÎN SIMȚIRE

Ziua de 22 martie 2024 a fost Zuna specială atât pentru mine, cât și pentru iubitorii de carte, bibliotecari, oameni de cultură, funcționari publici, elevi și profesori cantemireni, adunați în sala Bibliotecii Publice Raionale Cantemir, la o întâlnire de suflet cu publicistul și scriitorul Ion Domenico, personalitate notorie pentru raionul Cantemir și nu numai.

A fost mai mult decât o simplă lansare de carte, a fost, mai degrabă, un frumos prilej de a elogia Cuvântul scris, Măria Sa Cartea, pentru că „lectura este o formă a fericirii, ultima la care vom renunța!”. Participanții la acest eveniment cultural-artistic de anvergură au ascultat cu atenție recenziile unor scriitori și critici literari, profesori și doctori în domeniul literaturii despre cărțile puse în discuție, prezentate de bibliotecarele Aurelia Nechit, Eugenia Mocanu și Virginia Costandăbar.

Cartea „*Lacrima Basarabiei*”, susține Ion Ghelețchi, dr. în istorie, conf. universitar, Universitatea de Stat din Cahul, este o pagină importantă în aflarea adevărului despre consecințele nefaste ale Pactului Molotov-Ribbentrop pentru populația din Basarabia. Sunt pagini negre în istoria ținutului multpătimit, or, deportările au fost o formă a presiunii politice puse în practică de Moscova, pentru a supune unor chinuri, încercări inumane populația pașnică. Din păcate, nici până astăzi nu se cunoaște cifra exactă a celor care au avut de suferit de pe urma represiviilor, estimările ridicându-se la câteva sute de mii de persoane deportate în perioada 28 iunie 1940 - 5 martie 1953. Se știe că au existat 3 valuri de deportări ale populației din Basarabia și Bucovina în Siberia, Kazahstan, alte regiuni îndepărtate ale URSS, deși acțiunile de strămutare a populației au avut loc și între cele trei valuri: primul - 12-13 iunie 1941, al doilea - 5-6 iulie 1949 și al treilea - 31 martie - 1 aprilie 1951.

Despre placheta de versuri „*Dorul - izvor tămăduitor*”, apărută în 2020, la București, dr. în filologie, profesorul Universității de Stat din Cahul, Victor Axenti, scrie următoarele: „*Dorul de poezie, de frumos, tradiție și obicei, de folclor, datina străbună l-au caracterizat dintotdeauna pe publicistul și poetul Ion Domenico; scrierile, versurile lui, inclusiv, cele din prezenta broșură, au fost și continuă să fie inspirate din viața cotidiană a omului de la sat, sunt rodul activității sale pe ogorul publicistic și literar de peste patru decenii. Putem conchide cu certitudine: pentru Ion Domenico dorul „este focul în care arde speranțele, dorințele, durerile, iar cenușa ce rămâne reprezintă amintirile”* (Octavian Păler). / Originalitatea poeziei lui Ion Domenico provine din absoluta sinceritate a discursului poetic, din simplitatea expresiei, ce izvorăsc din melosul popular, din tradițiile naționale; pe scurt - din bunul gust, bunul simț și buna cuviință a neamului românesc... Poeziile lui emană un suflu autentic, cultul părinților

și strămoșilor valorilor nepieritoare ale neamului românesc, cu o deosebită semnificație - etică, morală, cu demnitate și verticalitate”.

Cartea „*Nistru curge, amintirile rămân*” este dedicată memoriei eroilor căzuți în luptele de la Nistru din anul 1992, în care autorul povestește despre eroii aceluia război, declanșat de către forțele secesioniste de la Tiraspol, cu susținerea armatei a 14-a rusă, în focul căruia au căzut cu moarte de erou și 15 patrioți din raionul Cantemir, despre care autorul afirmă, în versuri: „*Căzuți în luptă, pentru libertate, Pentru credință, neam și Tricolor, Ei s-au jertfit, sfidând hidoasa moarte, S-avem un cer senin, fără negri nori*”. Eroii războiului de la Nistru, citim în prefața cărții, au demonstrat cu prisosință că sunt demni continuatori ai înaintașilor, ai strămoșilor geto-daci - „*oameni drepti, cu demnitate și verticalitate, cei mai viteji dintre tracii*”. Este o carte-memorie despre veteranii războiului din 1992, când tânărul nostru stat a fost pus la grea încercare și ar fi un mare păcat să fie dată uitării acea filă din istoria țării, scrisă cu sânge, eroii acelei confruntări armate, pentru care autorul mărturisese că-i vin în minte versurile: „*...Căci moarte nu există / Și ce numești tu moarte / E-o viață altfel scrisă / În sfânta firii carte!*”. Cartea pune în valoare istoria luptătorilor cantemireni, care s-au jertfit pentru obținerea independenței statului nostru. Iată doar un singur fragment din carte: „*Din raionul Cantemir la cel război au participat cca 1000 persoane - polițiști și militari, 15 dintre care au rămas pentru totdeauna pe câmpul de luptă, 4 - au revenit cu grad de invaliditate, alții simt și acum contuziile și/sau, mai ales, rănile morale, consecințele sângerosului măcel, care este tratat total diferit pe cele două maluri ale bătrânului Nistru. Anii se perindă vertiginos, iar eroii, uitați, se sting, ca lumânările de ceară în singurătate sau în preajma celor apropiați*”. Cartea are o valoare istorică incomensurabilă datorită conținutului alcătuit din: istorii veridice despre război, documente, fapte scoase la lumină din publicații, arhive militare, amintirile veteranilor, portretele celor 15 eroi căzuți în luptele pentru independență și integritatea teritorială a țării, însoțite de scurte date biografice și descrieri despre locul și ultima luptă, care le-a curmat viața, dar și mai multe poze din tranșeele de la Nistru, secvențe ale veteranilor care cinstesc memoria camarazilor de arme.

De remarcat că „*Lacrima Basarabiei*” a fost distinsă cu Diploma de Excelență a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România și, de rând cu placheta de versuri „*Dorul - izvor tămăduitor*”, a fost menționată la „*Salonul Cultural 2022*” pentru „*susținerea valorilor culturale în cadrul Salonului de carte, poezie, pictură, sculptură și muzică, organizat la Palatul Brătianu*” din București de către Fundația Culturală „*Ion I. Brătianu*”, iar „*Nistru curge, amintirile rămân*” a fost inclusă în Topul celor mai citite 10 cărți editate în anul 2021. În cadrul evenimentului, elevii au recitat

cu mult har și dăruire un șir de poezii semnate de autor, după care protagonistul a răspuns la întrebările parvenite din sală despre activitatea prodigioasă în domeniul mass-media locală, regională și națională, colaborarea cu publicații din România, Belgia, Bulgaria, Italia, Ucraina, Rusia și alte țări, despre „*secretele*” meseriei de maestru al cuvântului scris, al „*tainelor, labirinturilor*” creației, despre izvorul inspirației poetice, planurile de viitor ș.a.

Lansarea celor trei cărți - „*Lacrima Basarabiei*”, „*Dorul - izvor tămăduitor*” și „*Nistru curge, amintirile rămân*” - ne-a transpus, imaginar, într-un mod pregnant, în esența și subtilitatea conținuturilor. Am simțit emoțiile și vibrațiile sufletești ale scriitorului, căruia i se putea citi limpede pe chipul blând lumina pioșeniei și a dragostei de tot ce e frumos și sfânt pe acest pământ.

Moderatoarea întâlnirii, bibliotecara Zinaida Surdu, a adus la cunoștința asistenței faptul că Ion Domenico a exercitat timp de 15 ani funcția de redactor-șef al ziarului raional din Cantemir, a activat în calitate de corespondent special pentru publicații regionale și republicane, agenții de presă, la Teleradio-Moldova, este Laureat al Uniunii Jurnaliștilor din R. Moldova, al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, al Asociației Jurnaliștilor de Mediu și Turism Ecologic din RM, al Premiului „*Pana de Aur*” al SVP din RM, al companiei „*Teleradio Moldova*”, este membru al colectivului de autori al itinerarului documentar-publicistic ilustrat „*Localitățile Republicii Moldova*”, a publicat articole și schițe în publicații din România, Bulgaria, Belgia, Rusia, Italia. Schițele sale au fost incluse în culegerile „*Cetățeni de Onoare*” (1984) și „*Săraccii despre ei înșiși: 20 de destine dramatice ale moldovenilor*” (2002), este coautor al monografiilor „*Podgoreni*” (2003) și „*Glia din Valea Tigheciului*” (2005), autor al cărților „*Luminile dorului*” (2009), „*Alfabetul demnității*” (2015), „*Drumul spre casă*” (2017), „*Eroi au fost, eroi mai sunt...*” (2018), „*Fereastra sufletului*” (2019), „*Lacrima Basarabiei*” (2020), „*Dorul-izvor tămăduitor*” (2020), „*Nistru curge, amintirile rămân*” (2021), „*Cenac - cuib de dor*” (2022), „*Sărata-Răzeși, de pe malul Prutului*” (2022); este Cetățean de Onoare al raionului Cantemir, numele dumnealui fiind înscris în Cartea de Onoare a raionului Cantemir.

Fiind un harnic și prolific ziarist și scriitor, desăvârșit patriot, un om al demnității și al curajului, Ion Domenico ne îndeamnă și pe noi să ne cunoaștem trecutul, istoria, să nu ne uităm rădăcinile, tradițiile și obiceiurile neamului, aceste valori sacre pe care avem, datorită de a le păstra și valorifica, pentru a le transmite, la rândul-ne, tinerei generații. Iar când dorul ne cuprinde ființa, poetul ne sugerează să ne potolim setea la izvorul tămăduitor al speranței și bunătății, or, afirmând cu sinceritate: „*Dorul este ceea ce ne rămâne după ce-am pierdut totul!*”

Vorbitorii au menționat cu stimă și recunoștință că Ion Domenico rămâne a fi un model de abnegație, demnitate și verticalitate, un semănător de lumină și sublim prin Cuvânt, un patriot desăvârșit, care servește drept exemplu demn de urmat acum și în viitor. Îi dorim sănătate, bucurii cotidiene alături de cei dragi, har și inspirație pentru noi lucrări publicistice și literare!

Text și imagini:
Natalia CÎRLAN,
profesoară de limba
și literatura română,
Gimnaziul „*Valeriu Hanganu*”,
s. Cociulia, raionul Cantemir

Campionatul național, rezervat fotbalistelor de 12 ani, și-a desemnat laureatele

Echipa de fotbal feminin FC Chișinău-ȘS (Școala Sportivă) Drășliceni s-a învrednicit de titlul de campioană a Ligii WU12, competiție aflată la prima ediție și rezervată tinerelor talentelor din Republica Moldova, născute în anii 2011-2013. Turneul s-a desfășurat în perioada 16 septembrie 2023 - 30 martie 2024, fiind organizat de Federația Moldovenească de Fotbal în cadrul programului de dezvoltare a fotbalului feminin FIFA (Fédération Internationale de Football Association).

de bronz, formația Clubului Sportiv Noroc Nimoreni a înfruntat echipa FC PGU-ȘS-4 Leghia-Alga Tiraspol. Meciul s-a derulat în aceeași locație de la Vadul lui Vodă (CPSM), într-o atmosferă concurențială deosebită, jucătoarele din raionul Ialoveni impunându-se la limită grație celor trei goluri (hat-trick) marcate de Alexandra Ursu (12, 13, 19). Pentru formația din stânga Nistrului de două ori a înscris Marina Cuznețova (6, 26).

În finala mare, ce a avut loc pe Stadionul Centrului de Pregătire al Selecționatelor Moldovei de la Vadul lui Vodă, aceasta fiind transmisă în direct (live) pe site-ul *fmf.md*, FC Chișinău-ȘS Drășliceni a surclasat fără drept de apel echipa Școlii Sportive din Taraclia, scor 4-1. Golurile pentru învingătoare au fost marcate de A. Votecova (min. 12, 50+2), Tatiana Gheorghita (min. 34) și Alexandra Cercel (37), iar pentru tinerele fotbaliste din sudul țării a înscris Irina Marcova (min. 48).

În finala mică, contând pentru adjudecarea medaliilor

Reamintim că în semifinale echipa FC Chișinău-ȘS Drășliceni n-a lăsat nicio urmă de șansă concurențelor de la CS Noroc Nimoreni, impunându-se cu un neverosimil 10-2, iar fetele de la ȘS Taraclia au trecut cu lejeritate de FC PGU-ȘS-4 Leghia-Alga, scor final 4-0.

Este de menționat că la etapa regională a Campionatului s-au aliniat 22 de echipe, repartizate în 4 grupe reprezentând toate regiunile Moldovei: Nord, Centru, Est și Sud. În faza finală s-au calificat 8 formații - câte două cel mai bine clasate din fiecare grupă.

Iulian BOGATU

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et 4

E-mail: universs2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com

Tipar: ÎSFEF „Tipografia Centrală”. Comanda nr. 362.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL DE EDIȚIE ▶ Oxana Parașciuc

REDACTOR PRINCIPAL ▶ Nicolae Jantic

REPORTERI ▶ Iulian Bogatu,

Silvia Țurcan

CORECTOR ▶ Elvira Țăganăș-Pântea

MACHETATOR ▶ Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” - PM21741

„Moldpresa Grup” SRL

Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>